

- a) воду која представља медицински производ;
- b) природне минералне и природне изворске воде, које се у природним љечилиштима користе на извору у љековите сврхе, а које се не пакују у боце за конзумацију;
- ц) воде које су другим прописима намијењене искључиво за друге сврхе, а не за конзумацију и које немају никаквог директног утицаја на здравље потрошача.

Члан 4.

(Основни појмови)

Основни појмови коришћени у овом Правилнику имају следеће значење:

- a) **Извор** је природно појављивање подземне воде на површини или захват подземне воде из бушеног извора.
- b) **Одобрени извор** је извор подземне воде и воде која одатле потиче, без обзира да ли је из извора, природног врела, избушеног бунара или било којег другог извора који је контролисан, а вода тестирана, анализирана и чији је квалитет оцијењен сигурним и здравствено задовољавајућим, у складу са одредбама овог Правилника.
- ц) **Водозахват** је подповршински слој или слојеви стијена или других геолошких наслага довољне пропустљивости да омогућава знатан проток подземне воде или захватање знатних количина подземне воде.
- д) **Издашност извора (проток воде на извору)** подразумијева максималну издашност утврђену на основу испитивања у сушном периоду.
- е) **Рјешење о признавању** је управни акт којим се утврђује испуњеност услова прописаних овим Правилником за признавање природних минералних и природних изворских вода.
- ф) **Надлежни органи** су Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, ентитетска министарства здравља и пољопривреде, Влада Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, ентитетски инспекторати и Инспекторат Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 113. сједници одржаној 21. јануара 2010. године, донио је

ПРАВИЛНИК**О ПРИРОДНИМ МИНЕРАЛНИМ И ПРИРОДНИМ ИЗВОРСКИМ ВОДАМА****ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

(Предмет)

Правилником о природним минералним и природним изворским водама (у даљем тексту: Правилник) прописују се основни захтјеви које у погледу здравствене исправности и квалитета морају задовољити природне минералне и природне изворске воде, уређују услови за коришћење и признавање природне минералне и природне изворске воде, услови за стављање у промет као и начин декларисања.

Члан 2.

(Циљ примјене)

- (1) Захтјеви прописани овим Правилником морају бити испуњени у производњи и у промету природних минералних и природних изворских вода.
- (2) Промет у смислу овог Правилника је понуда, увоз и извоз, складиштење - држање на залихи ради продаје или излагање за продају.

Члан 3.

(Изузеци од одредаба Правилника)

Одредбе овог Правилника не примјењују се на:

ДИО ДРУГИ - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 5.

(Услови квалитета и чистоће)

- (1) У складу са минималним захтјевима из овог Правилника, природна минерална и природна изворска вода намијењена за конзумирање је здравствено исправна и мора по свом саставу задовољавати захтјеве из Анекса I овог Правилника.
- (2) Надлежни органи из члана 43. овог Правилника предузимају одговарајуће мјере како би се обезбиједило да природна минерална и природна изворска вода намијењена за конзумирање буде здравствено исправна.

Члан 6.

(Експлоатација извора и погони за производњу)

- (1) Природна минерална и природна изворска вода може се експлоатисати само из признатих извора за које је Агенција издала Рјешење о признавању.
- (2) Погон за производњу природне минералне и природне изворске воде мора бити такав да испуњава услове прописане у Анексу II овог Правилника.

Члан 7.

(Рјешење о признавању)

- (1) Рјешење о признавању природних минералних и природних изворских вода у Босни и Херцеговини доноси Агенција (у даљем тексту: Рјешење).
- (2) Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара), на приједлог Агенције, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Брчко Дистрикт), оснива Комисију за признавање природних минералних и

природних изворских вода на нивоу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Комисија), која има седам чланова и то стручњака за: квалитет воде, технологију вода, микробиологију, хидрогеологију и екологију, које предлажу Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, надлежни органи ентитета, Брчко Дистрикта и једног представника Агенције који је по службеној дужности предсједник Комисије. Агенција доноси пословник о раду Комисије.

- (3) Комисија се именује на период од три године.
- (4) На захтјев предсједника Комисије, могу бити анагажовани и други експерти из предметне области.
- (5) Агенција оснива и Научни одбор за воде као стручни орган за утврђивање и примјену нових научних мишљења и сазнања, састављен од стручњака за квалитет воде, технологију вода, хидрогеологију и екологију, као и представника надлежних научних институција, чије мишљење ће Комисија узимати у обзир у случају могућих недоумица или тумачења анализа и резултата истраживања.

Члан 8.

(Надлежност Комисије)

- (1) Сва природна минерална и природна изворска вода која се ставља на тржиште у Босни и Херцеговини мора да буде призната од Комисије и мора да има Рјешење које издаје Агенција да је произведена, ускладиштена и стављена у промет у складу са одредбама овог Правилника.
- (2) Надлежности Комисије су:
 - а) стручна оцјена захтјева за издавање Рјешења, разматрање доказа поднесених од подносиоца захтјева;
 - б) провјера налаза предочених параметара и параметарских вриједности хемијских и биолошких својстава природних минералних и природних изворских вода;
 - ц) издавање мишљења о поднесеном захтјеву и подношење приједлога Агенцији за доношење Рјешења.
- (3) У обављању својих послова Комисија је овлашћена да приступи свим уређајима, постројењима и погонима за производњу природних минералних и природних изворских вода.
- (4) Комисија мора дјеловати у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације.

Члан 9.

(Рад Комисије и накнада)

- (1) Захтјев за доношење Рјешења подноси се у форми и на начин прописан у Анексу V овог Правилника.
- (2) Подносилац захтјева дужан је да предочи доказе да објекат има одговарајуће капацитете и опрему за рад који намјерава обављати у складу са важећим прописима, да је погодан за одржавање хигијене, да је успостављен превентивни поступак самоконтроле, развијен у складу са принципима система анализе опасности и критичних контролних тачака и да се производи који се ту производе неће загадити на неки други начин.
- (3) Агенција подносиоцу захтјева, ако испуњава услове, издаје Рјешење на период од пет година од датума издавања.
- (4) Агенција сваком таквом погону за производњу природних минералних и природних изворских вода додијељује јединствени број Регистра одобрених објеката, који такође потврђује да је и извор воде регистрован на исти начин у складу са овим Правилником.
- (5) Висина накнаде за издавање Рјешења накнадно ће бити одређена и уплаћиваће је на јединствени рачун Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине подносилац захтјева који сноси настале трошкове.
- (6) Средства за накнаду за рад Комисије биће обезбијеђена у буџету Агенције.

Члан 10.

(Поступак за признавање природних минералних и природних изворских вода)

- (1) Захтјев за признавање природне минералне и природне изворске воде подноси Агенцији субјекат у пословању са храном односно произвођач, или онај који природну минералну и природну изворску воду ставља на тржиште Босне и Херцеговине.
- (2) Уз захтјев за признавање, субјекат за пословање са храном прилаже сљедеће:
 - а) назив и адресу произвођача;
 - б) за увозне воде назив и адресу увозника;
 - ц) име извора;
 - д) назив производа;
 - е) овјерену копију Рјешења о додијељеној концесији од надлежног концидента;
 - ф) овјерену копију Рјешења надлежног органа о испуњености услова за рад;
 - г) резултате извршених истраживања и анализа из анекса I, II, III и IV овог Правилника;
 - х) назив надлежне организације која је спровела испитивања и датум издавања извјештаја - налаза.
- (3) Извјештаје о спроведеним истраживањима из анекса овог Правилника састављају и издају испитне лабораторије овлашћене од Савјета министара, на предлог Агенције, и не смију бити старији од двије године.
- (4) Извјештаји о испитивањима морају садржавати податке о институцији која је спровела испитивања (лабораторију и адресу лабораторије), назив или ознаку сваке поједине примјењене методе уз назнаку тачности методе и врсте стандарда из Анекса IV овог Правилника.
- (5) Осим метода наведених у Анексу IV овог Правилника, могу се користити и остале међународно признате и валидиране методе.
- (6) Испитне лабораторије из става (2) овог члана морају бити акредитоване од Института за акредитовање Босне и Херцеговине, а извјештаји које издају морају садржавати податке о акредитацији.

Члан 11.

(Анекси)

Анекси I, II, III, IV и V саставни су дио овог Правилника.

Члан 12.

(Садржај рјешења)

- (1) Рјешење мора садржавати назив и адресу произвођача, за увознике назив и адресу увозника, навод о приложеној документацији из члана 10. став (2) овог Правилника, оцјену мишљења комисије и рок важења Рјешења из члана 37. став (3) овог Правилника.
- (2) Обавеза садржавања података из става (1) овог члана не утиче на облик и садржај Рјешења прописан Законом о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 29/02, 12/04, 88/07 и 93/09).

Члан 13.

(Декларисање или означавање)

- (1) Природне минералне и природне изворске воде из домаће производње или из увоза стављају се у промет као паковања која морају на амбалажи имати декларацију.
- (2) На декларацији производа из става (1) овог члана примјењују се одредбе Правилника о општем декларисању или означавању упаковане хране ("Службени гласник БиХ", број 87/08), као и посебне одредбе овог Правилника које се односе на декларисање или означавање.

Члан 14.

(Забране у декларисању или означавању)

- (1) Не могу се стављати никаква обавјештења која се односе на медицинске ефекте, било превентивне, ублажавајуће или љековите, када се говори о својствима природних минералних и природних изворских вода.

- (2) Обавјештења која се односе на друге благотворне ефекте на здравље потрошача не могу се стављати, осим ако су истинита и нису обмањујућа, како је дефинисано у Анексу I тачка 6. овог Правилника.
- (3) Забрањено је коришћење било какве изјаве или сликовног приказа који би могао створити забуну у јавности или на било који начин обманути јавност у погледу природе, поријекло, састава и својства природне минералне и природне изворске воде која је намијењена продаји.

Члан 15.
(Амбалажа)

- (1) Амбалажа која се користи за паковање природних минералних и природних изворских вода мора бити опремљена затварачима дизајнираним тако да се избјегне свака могућност фалсификовања или контаминације и мора испуњавати услове из прописа којима се уређују производи и материје које су у додиру са намирницама.
- (2) У току поступка пуњења, затварања и заптивања једнократне или повратне амбалаже, рад пуњача, затварача или заптивача амбалаже прати се визуелно или се контролише електронски како би се утврдило да је амбалажа читава, правилно затворена или заптивена, кодирана и етикетирана.
- (3) Амбалажа која не задовољава стандарде рециклира се или одбацује.

Члан 16.
(Дозвољена одступања)

Од нето количине упаковане природне минералне и природне изворске воде декларисане у смислу члана 14. став (2) овог Правилника дозвољавају се одступања (+/-), и то:

Декларисана нето запремина	Максимално дозвољена одступања
мл	%
више од 2000	1,0
од 1000 до 2000	2,0
од 500 до 1000	2,5
од 330 до 500	3,0
од 250 до 330	4,0
до 250	5,0

Просјек најмање 10 истовјетних јединичних паковања ових производа мора одговарати декларисаној маси, односно запремини.

Члан 17.

(Третманска ограничења природних минералних и природних изворских вода)

- (1) Природне минералне и природне изворске воде у свом оригиналном стању на извору могу се подвргавати само сљедећим поступцима:
- а) одвајање нестабилних елемената као што су гвожђе и сумпорни спојеви поступцима филтрације или таложења уз претходну оксидацију ваздухом или кисеоником, ако ови поступци не мијењају састав природне минералне и природне изворске воде у погледу њених значајних својстава;
- б) издвајање једињења гвожђа, мангана, сумпора и арсена из одређених природних минералних вода помоћу ваздуха обогаћеног озоном, ако тај поступак не мијења састав воде у погледу њених значајних својстава;
- ц) одвајање непожељних природних једињења другачијих од оних која су спецификована у тач. а) и б) овог става ако тај поступак не мијења састав воде у погледу њених значајних својстава, под условом да је Агенција сагласна са поступком обраде и да ће надлежни органи бити обавијештени о поступку и контроли;
- д) потпуно или дјелимично уклањање угљен-диоксида (CO₂) искључиво физичким поступцима.
- (2) Природној минералној и природној изворској води, у првобитном стању на извору, није дозвољено додавање било

каких састојака, изузев увођења или поновног увођења угљен- диоксида, под условима наведеним у члану 24. овог Правилника.

- (3) Посебно је забрањен било који дезинфекцијски третман било каквим средствима, и на основу става (2) овог члана забрањено је додавање бактериостатичких елемената или било који други третман којим би се промијенио број колонија микроорганизама способних за размножавање у природној минералној и природној изворској води.
- (4) Произвођач мора унапријед обавијестити надлежни орган који спроводи службену контролу о примјени третмана на природној минералној и природној изворској води из става (1) тач. б) и ц) овог члана.
- (5) Дозвољено је мијешање воде из више извора или бушотина истог изворишног подручја под условом да је сваки извор признат.
- (6) Став (1) овог члана неће представљати препреку коришћењу природне минералне воде и природне изворске воде у производњи безалкохолних пића.

Члан 18.

(Озонизирање природне минералне и природне изворске воде)

У случајевима третмана природних минералних и природних изворских вода ваздухом обогаћеним озоном на основу члана 17. став (1) тачка б) овог Правилника, надлежни орган за спровођење службене контроле утврдиће сљедеће:

- а) оправданост поступка имајући у виду састав воде у односу на једињења гвожђа, мангана, сумпора и арсена;
- б) да су субјекти у пословању са храном који спроводе овај третман предузели све мјере квалитета и сигурности обраде, те омогућили спровођење контроле од надлежног органа;
- ц) да физичко-хемијски састав и сензорска својства природних минералних и природних изворских вода нису битно промијењене овим третманом;
- д) природна минерална и природна изворска вода прије озонизирања мора испуњавати микробиолошке захтјеве прописане овим правилником;
- е) озонизирање не смије довести до стварања остатака концентрација већих од:
- 1) за растворени озон 50 µg/L,
 - 2) за бромате 3 µg/L,
 - 3) за бромоформе 1 µg/L,
- или до стварања остатака који могу бити опасни за здравље људи.

Члан 19.

(Микробиолошки захтјеви)

- (1) Природна минерална и природна изворска вода не смије на извору и на тржишту, током пласмана, садржавати паразите и патогене микроорганизме.
- (2) Услов из става (1) овог члана испуњен је ако природна минерална и природна изворска вода не садржи:
- а) фекалне колиформне бактерије, бактерије врста *Escherichia coli*, фекалне стрептококе (*Streptococcus faecalis*), у било којем узорку од 250 ml, који се испитује;
- б) сулфиторедукујуће бактерије (*Clostridium perfringens* - укључујући споре), у сваком испитиваном узорку од 50 ml;
- ц) *Pseudomonas aeruginosa* у сваком испитиваном узорку од 250 ml;
- д) цријевне протозое, цријевне хелминте и њихове развојне облике.

Члан 20.

(Микробиолошка својства)

- (1) Укупан број микроорганизама способних за размножавање у природној минералној и природној изворској води на извору треба да одговара уобичајеном броју микроорганизама способних за размножавање, што доказује

- да је извор заштићен од било какве контаминације. Укупан број микроорганизама способних за размножавање одређује се у складу са условима прописаним у тачки 5.3 Анекса I овог Правилника.
- (2) Након паковања укупан број микроорганизама способних за размножавање у природној минералној и природној изворској води, на извору, не смије прелазити следеће вриједности:
- 100 по *ml* при 20-22 °C и 72 часа инкубације на храњивом агару или мјешавини агар-желатин, и
 - 20 по *ml* при 37°C и 24 часа инкубације на храњивом агару.
- (3) Укупан број микроорганизама способних за размножавање одређује се унутар 12 часова након пуњења при чему се узорак воде у том 12-часовном периоду чува на температури 4 °C ± 1°C.
- (4) На извору наведене вриједности не смију прелазити 20 по *ml* при 20-22°C и 72-часовној инкубацији на храњивом агару и 5 по *ml* при 37°C и 24-часовној инкубацији на храњивом агару; при чему су то препоручене вриједности и не највеће дозвољене концентрације.
- (5) Без обзира на ст. (1) и (2) овог члана и услове експлоатације који су прописани у Анексу II овог Правилника, природне минералне и природне изворске воде на тржишту:
- могу садржавати укупан број микроорганизама способних за размножавање, као резултат укупног нормалног повећања броја бактерија које су садржане у извору;
 - не смију имати органолептичке недостатке.

ДИО ТРЕЋИ - ПРИРОДНА МИНЕРАЛНА И ПРИРОДНА ИЗВОРСКА ВОДА

ГЛАВА I - ПРИРОДНА МИНЕРАЛНА ВОДА

Члан 21. (Дефиниција)

- (1) Природна минерална вода у смислу овог Правилника је микробиолошки исправна вода, у складу са одредбама чл. 19. и 20. овог Правилника, која потиче из водозахвата или депозита и која извире из извора у који је уграђена цијев на једном или више природних или бушених излаза.
- (2) Природна минерална вода јасно се разликује од обичне воде за пиће:
- на основу своје природе, коју карактерише садржај минерала, елемената у траговима или других састојака и, гдје је то одговарајуће, одређеним ефектима;
 - на основу свог стања на извору;
 - гдје су јој задржана нетакнута оба својства због подземног поријекла природне минералне воде, тако што је заштићена од свих ризика загађења.
- (3) Ова својства природне минералне воде могу бити погодна за здравље, а оцјенују се:
- са следећих аспеката:
 - геолошког и хидролошког,
 - физичког, хемијског и физичко-хемијског,
 - микробиолошког,
 - ако је потребно, фармаколошког, физиолошког и клиничког.
 - у складу са критеријумима који су наведени у Анексу I, тач. 1., 2., 4., 5. и 6. овог Правилника;
 - у складу са научним методама које је одобрио надлежни орган.
- (4) Анализе наведене у ставу (3) тачка а) алинеја 4) могу бити одабране у случају када вода има саставне карактеристике због чије снаге је сматрана природном минералном водом у Босни и Херцеговини прије ступања на снагу овог Правилника. Ово се посебно односи на ситуацију када природна минерална вода о којој је ријеч садржи, по килограму, и на извору и након пуњења, минимално 1000 *mg* укупне чврсте материје у раствору или минимално 250 *mg* слободног угљен-диоксида.

- (5) Састав, температура и друге основне карактеристике природне минералне воде морају остати стабилне у границама ограничења природне флукуације; посебно на њих не смију утицати евентуалне промјене у брзини протока.
- (6) У смислу члана 20. овог Правилника, нормалан број одрживих колонија природне минералне воде значи разумно константан укупан број колонија на извору прије било каквог третмана, чији се квалитативни и квантитативни састав узима у обзир при утврђивању да је та вода провјеравана периодичним анализама.

Члан 22.

(Поступак признавања природних минералних вода)

- (1) Уз захтјев за признавање природне минералне воде, субјект у пословању са храном односно произвођач или онај који природну минералну воду ставља на тржиште Босне и Херцеговине прилаже резултате следећих обављених истраживања из Анекса I овог Правилника:
- геолошких и хидрогеолошких;
 - физичких и физичко-хемијских;
 - хемијских;
 - микробиолошких;
 - ако је потребно, фармаколошких, физиолошких и клиничких истраживања.
- (2) Испитивања из става (1) тач. а), б), ц), д) и е) овог члана, која се односе на нова изворишта природне минералне воде, морају обухватати најмање једну хидролошку годину с најмање четири узорковања у различитим хидролошким условима.
- (3) Приложена документација мора садржавати резултате истраживања одређених у Анексу I овог Правилника које издају надлежни органи и организације, и то на:
- Извору;
 - по евентуалном третману и
 - по пуњењу.
- (4) Испитивања из члана 21. става (3) тачка а) алинеја 4) овог Правилника нису обавезна за воде које на извору и након пуњења у амбалажу односно на тржишту садржавају најмање 1000 *mg/kg* укупних отопљених чврстих материја или најмање 250 *mg/kg* слободног угљен-диоксида.

Члан 23.

(Садржај одређених материја)

Садржај одређених материја у природној минералној води на извору и оригиналној амбалажи не смије прелазити вриједности наведене у тачки 4.6. Анекса I овог Правилника.

Члан 24.

(Назив производа природне минералне воде)

- (1) Природне минералне воде, према поријеклу и садржају угљен-диоксида, називају се:
- "природна минерална вода негазирана"**
Природна минерална вода без угљен-диоксида, чији садржај угљен-диоксида не прелази количину неопходну за одржавање хидрогенкарбонатне равнотеже.
 - "природна минерална вода са природним садржајем угљен-диоксида"**
Природна минерална вода са природним садржајем угљен-диоксида је вода која, након евентуалне припреме и пуњења, има исти садржај угљен-диоксида као и на извору; такође, у случају када се ради припреме природне минералне воде угљен-диоксид ослобађа а касније надомјешта одговарајућом количином угљен-диоксида са истог извора.
 - "природна минерална вода са додатим угљен-диоксидом"**
Природна минерална вода са додатим сопственим угљен-диоксидом је вода која након евентуалне припреме и пуњења има виши садржај угљен-диоксида него на извору.
 - "газирана природна минерална вода"**

Газирана природна минерална вода је вода којој је додат угљен-диоксид, који није са истог извора као природна минерална вода.

ф) **"природна минерална вода - кисељак"**

Природна минерална вода - кисељак јесте вода код које природни садржај слободног угљен-диоксида у води на извору износи више од 250 mg/l.

- (2) Природне минералне воде које садрже угљен-диоксид могу се подијелити на:
 - а) нискогазиране, са садржајем угљен-диоксида испод 3 gr/l,
 - б) газирани, са садржајем угљен-диоксида од 3-5 gr/l,
 - ц) високо газирани, са садржајем преко 5 gr/l.
- (3) Произвођачи могу на декларацији навести називе из става (2) овог члана.

Члан 25.

(Декларисање или означавање природне минералне воде)

- (1) Осим података из чл. 13, 14. и 24. става (1) овог Правилника, на декларацији за природну минералну воду морају се налазити и следећи подаци:
 - а) врсте и количине карактеристичних доминантних хемијских састојака изражених у mg/l садржаних у аналитичком извјештају и податак о надлежној организацији која је урадила анализу, као и број, датум и мјесто урађене анализе о физичком и хемијском саставу,
 - б) назив мјеста искоришћавања извора и име извора,
 - ц) податак о поступку обраде, ако је вода била подвргнута једним од третмана из члана 17. став (1) и члана 18. овог Правилника.
- (2) Декларација природне минералне воде, у случају када количина флуорида прелази вриједност од 1,5 мг/л, мора садржавати ознаку **"садржи више од 1,5 mg/l флуорида и није њој годна за конзумацију дојенчади и дјеце млађе од седам година"**, која мора бити смјештена у непосредној близини трговачког назива и написана уочљивим словима.
- (3) Ознаке својстава природне минералне воде наведене у Анексу III овог Правилника могу бити истакнуте на декларацији у промотивне сврхе, ако су потврђене хемијском анализом.
- (4) Слова којима су штампани подаци о називу производа, његово трговачко име и фирма, односно назив и адреса произвођача, морају бити већа од слова којима су штампани остали подаци на декларацији, чија величина мора омогућити потрошачу да лако добије јасне податке и сазнања о производу.

Члан 26.

(Ограничења у декларисању или означавању)

- (1) На декларацији за природну минералну воду може се навести име мјеста, села или покрајине, ако се такво име односи на природну минералну воду, чији се извор искоришћава у мјесту које је наведено на ознаци, под условом да наведено име не доводи потрошача у заблуду у погледу мјеста искоришћавања извора.
- (2) Природна минерална вода, која се експлоатише из истог извора, може бити у промету само под једним трговачким називом производа.
- (3) Ако ознака, односно назив производа за природну минералну воду укључује име извора или мјеста које се разликује од имена извора или мјеста његовог искоришћавања, име извора или мјеста мора бити наведено словима која су најмање 1,5 пута већа и шири од највећих слова на ознаци која се користе у том трговачком називу.

Члан 27.

(Забране декларисања или означавања)

- (1) Осим забрана из члана 14. овог Правилника, на декларацији за природну минералну воду која је у промету забрањено је на амбалажи, декларацији или при рекламирању у било којем облику користити писане ознаке, трговачке називе, заштитне знакове (жигове), слике и друге ознаке које би:

- а) приказивале својства која природна минерална вода нема, нарочито у погледу поријекла, резултата анализа, датума издавања Пјешења за њену експлоатацију и сличних навода којима се гарантује аутентичност;
 - б) узроковале замјену са водом за пиће, која нема својства природне минералне воде, поготово у погледу употребе имена **природна минерална вода**.
- (7) Забрањено је коришћење ознака којима се природној минералној води приписују својства која се односе на спречавање, третман или лијечење болести.

Члан 28.

(Амбалажа)

- (1) Амбалажа која се користи за паковање природне минералне воде мора испуњавати услове из члана 15. овог Правилника.
- (2) Природна минерална вода ставља се на тржиште само као упакован производ.

Члан 29.

(Редовно испитивање)

Ради осигурања испуњавања основних захтјева за природне минералне воде, мора се најмање једном у три године обавити цјеловито испитивање природне минералне воде у складу са Анексом I тач. 2), 3), 4) и 5) и Анекса II став (1) овог Правилника, као и у случају и тренутку настанка ових промјена:

- а) ако промјена режима употребе изворишта изазове промјену укупног хемијског састава за више од +/- 20%;
- б) ако други оправдани разлози то захтијевају.

ГЛАВА II - ПРИРОДНА ИЗВОРСКА ВОДА

Члан 30.

(Дефиниција)

Природна изворска вода, у смислу овог Правилника, јесте вода намијењена за људску употребу у свом природном стању и пуњена на извору, и која испуњава следеће захтјеве:

- а) добија се из подземних лежишта из једног или више природних или бушених извора заштићених од свих врста загађивања у складу са овим прописом;
- б) састав, температура и остале значајне карактеристике природне изворске воде морају бити сталне у оквиру природних промјена и не смију се мијењати у случају промјене капацитета извора;
- ц) микробиолошких захтјева из чл. 19. и 20. овог Правилника (микробиолошки услови);
- д) третманских ограничења из члана 17. овог Правилника.

Члан 31.

(Услови за експлоатацију)

Експлоатација природне изворске воде мора испуњавати услове из члана 6. став (1) и Анекса II ст. (1) и (2) овог Правилника.

Члан 32.

(Декларисање или означавање)

- (1) Осим елемената из члана 13. овог Правилника, ознака под којом се природна изворска вода ставља на тржиште мора садржавати следеће елементе:
 - а) **природна изворска вода**, вода пуњена са извора;
 - б) **газирана природна изворска вода**, вода којој је додат угљен-диоксид;
 - ц) мјесто искоришћавања извора и име извора;
 - д) врсте и количине карактеристичних хемијских састојака;
 - е) информације о евентуалним третманима из члана 17. став (1) тач. б) и ц) овог Правилника;
 - ф) врсте и количине карактеристичних доминантних хемијских састојака изражених у mg/l.
- (2) Према количини угљен-диоксида, природне изворске воде могу се подијелити у складу са чланом 24. став (2) овог Правилника.

Члан 33.

(Ограничења у декларисању или означавању)

- (1) На ознаци за природну изворску воду може се навести име мјеста, села или покрајине, ако се такво име односи на природну изворску воду, чији се извор искоришћава у мјесту које је наведено на ознаци, али под условом да наведено име не доводи потрошача у заблуду у погледу мјеста искоришћавања извора.
- (2) Природна изворска вода која се користи из истог извора може бити у промету само под једним називом производа.
- (3) Ако ознака, односно назив производа за природну изворску воду укључује име извора или мјеста који се разликује од имена извора или мјеста његовог искоришћавања, име извора или мјеста мора бити штампано словима која су најмање 1,5 пута већа и шира од највећих слова на ознаци која се користе у називу производа.

Члан 34.

(Редовно испитивање)

Ради осигурања испуњавања основних захтјева за природне изворске воде, мора се најмање једном у три године обавити комплетно испитивање природне изворске воде у складу са Анексом I тач. 2), 3), 4) и 5) и Анексом II ст. (1) и (2) овог Правилника, као и у случају ако други оправдани разлози то захтијевају.

ГЛАВА III - УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА

Члан 35.

(Аналитичке методе)

- (1) За утврђивање испуњености услова природних минералних и природних изворских вода прописаних овим правилником морају се користити методе узорковања из Анекса IV овог Правилника, као и међународно признате и валидиране методе, акредитоване на основу норми EN ISO/IEC 17025.
- (2) За извођење инспекцијског надзора, односно када се јави сумња о резултатима добијеним помоћу аналитичких метода из става (1) овог члана, користе се методе узорковања и аналитичке методе из Анекса IV овог Правилника.
- (3) Акредитоване организације (испитне и референтне лабораторије) које овласти Савјет министара на предлог Агенције, уз претходно мишљење Института за акредитовање Босне и Херцеговине (БАТА), утврђују да ли су испуњени услови за домаће и увозне природне минералне и природне изворске воде.

Члан 36.

(Евиденције о узорковању)

- (1) Постројења за производњу природних минералних и природних изворских вода обавезна су да воде евиденције о датуму узорковања, врсти узоркованог производа, шифри производа и резултатима анализе.
- (2) Све евиденције о узорковању и анализама чувају се у погонима за производњу природних минералних и природних изворских вода до времена предвиђеног за продужење Рјешења.
- (3) У случају службених контрола, сва тражена документација се на захтјев мора дати на увид.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

(Упис у Регистар)

- (1) Субјекти у пословању са храном који су испунили прописане захтјеве и добили Рјешење о признавању морају бити уписани у Регистар Агенције.
- (2) Листа признатих природних минералних и природних изворских вода објављује се у "Службеном гласнику БиХ" и на web-страници Агенције уз навођење броја одобрења, трговачког назива, назива произвођача, а за увозне воде и назив увозника те имена државе произвођача воде.

- (3) Рјешење о признавању природних минералних и природних изворских вода вриједи пет година од дана његовог доношења.
- (4) Регистар садржи исте податке који се објављују у "Службеном гласнику БиХ" и на web-страници Агенције.

Члан 38.

(Продужење Рјешења)

- (1) За продужење Рјешења потребно је Агенцији поднијети захтјев најкасније шест мјесеци прије истека рока од пет година од дана његовог доношења.
- (2) Уз захтјев за продужење Рјешења прилажу се извјештаји о испитивањима извора из Анекса I тач. 2. и 5. овог Правилника.
- (3) Извјештаји не смију бити старији од двије године.
- (4) На приједлог Комисије, Агенција у поступку продужења Рјешења може захтијевати и друге прописане извјештаје.
- (5) У случају накнадно утврђене неправилности у поступку признавања вода, Комисија може предложити Агенцији укидање или привремено стављање ван снаге издатог Рјешења.
- (6) У случају привременог стављања ван снаге већ издатог Рјешења одређује се рок, у којем се морају доставити тражене допуне, а ако до тог рока не буду достављене, Рјешење се укида.
- (7) Укинута Рјешења такође се објављују у "Службеном гласнику БиХ" и на web-страници Агенције.
- (8) У случају да захтјев за продужење Рјешења буде поднесен након истека рока од пет година од дана доношења, у потпуности се понавља поступак признавања природних минералних и природних изворских вода.

Члан 39.

(Праћење и службене контроле)

- (1) Провјеру извора у сврху утврђивања испуњавања услова прописаних овим Правилником спроводе надлежна тијела службених контрола у складу са својим надлежностима и овлашћењима.
- (2) Провјера се обавља повремено и након издатог Рјешења у оквиру праћења и надзора над примјеном овог Правилника.
- (3) Агенција, надлежни ентитетски инспекторати и Инспекторат Брчко Дистрикта дужни су предузимати све потребне мјере како би се обезбиједиле службене контроле и редовно праћење квалитета природних минералних и природних изворских вода намијењених за конзумацију, како би се провјерило да ли природне минералне и природне изворске воде испуњавају све услове прописане овим правилником, а посебно параметре и параметарске вриједности успостављене у складу са анексима.

Члан 40.

(Обавезе субјеката у пословању са храном)

- (1) Субјект у пословању са храном којем је издато Рјешење дужан је најмање једанпут годишње прије пуњења на сопствени трошак спровести провјеру усклађености воде коју експлоатише са прописаним захтјевима у дијелу који се односи на микробиолошка и физичко-хемијска својства прописана овим Правилником.
- (2) Ако произвођач или надлежна инспекција утврди да квалитет природне минералне и природне изворске воде и услови под којим се оне експлоатишу, произвођач или пуњење нису у складу са овим Правилником, произвођач је дужан обуставити експлоатацију, односно надлежна инспекција налаже обустављању производње и пуњења природне минералне и природне изворске воде до отклањања недостатака.
- (3) У случају трајне или привремене забране искоришћавања извора природне минералне и природне изворске воде од надлежних инспекцијских органа, субјект у пословању са храном дужан је о томе обавијестити Агенцију одмах, а најкасније у року од осам дана од дана издавања забране.

- (4) Уз обавјештење се прилаже документ којим се забрањује експлоатација који мора садржавати разлог за забрану искоришћавања.

Члан 41.

(Поступак за признавање вода из увоза)

- (1) За природну минералну и природну изворску воду која извире у држави чланици Европске уније и која је призната у складу са важећим прописима Европске уније не спроводи се поступак признавања из члана 10. става (1) овог Правилника.
- (2) Агенција признаје природну минералну и природну изворску воду из става (1) овог члана ако подносилац захтјева приложи службени документ којим су воде признате од надлежног тијела државе у којој вода извире, те је за њу Комисија дала позитивно мишљење.
- (3) Сви приложени службени документи у вези са признавањем природних минералних и природних изворских вода који се достављају морају бити написани на једном од језика и писама који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини и овјерени од надлежног органа државе у којој вода извире.
- (4) За природну минералну и природну изворску воду која извире у држави која није чланица Европске уније спроводи се поступак признавања прописан у члану 10. став (1) овог Правилника.
- (5) Изузетно од одредаба става (4) овог члана Агенција признаје природну минералну и природну изворску воду која извире у држави која није чланица Европске уније, ако подносилац захтјева приложи службени документ издат од надлежног органа државе чланице Европске уније којим доказује да је природна минерална односно природна изворска вода призната и да се ставља на тржиште у некој од држава чланица Европске уније, у складу са прописима Европске уније којима се уређује област природних минералних и природних изворских вода, те је Комисија за њу дала позитивно мишљење.
- (6) Службени документи из ст. (2) и (4) овог члана не могу бити старији од двије године, а признавање вода престаје важити ако обновљени документи нису благовремено достављени Агенцији.
- (7) Ако постоји оправдана сумња да природна минерална и природна изворска вода која је призната у једној од чланица Европске уније представља опасност за здравље потрошача односно да није у складу са одредбама овог Правилника, Агенција ће привремено забранити њено стављање на тржиште Босне и Херцеговине, и о томе одмах обавијестити Европску комисију и земљу поријекла воде о разлозима привремене забране.

Члан 42.

(Усклађеност)

Субјекти у пословању са храном односно произвођачи природне минералне и природне изворске воде као и увозници који је стављају у промет на територији Босне и Херцеговине дужни су ускладити своје пословање са прописаним захтјевима у року од 18 мјесеци од дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 43.

(Утврђивање усклађености)

До давања овлашћења организацијама из члана 35. став (3) овог Правилника, институти и заводи за јавно здравство ентитета и Брчко Дистрикта спроводе испитивања ради утврђивања усклађености природних минералних и природних изворских вода са прописаним условима.

Члан 44.

(Престанак важења одредаба)

- (1) Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о квалитету природне минералне воде ("Службени лист СФРЈ", број 58/78 и "Службени лист РБиХ", бр. 2/92).
- (2) Природна минерална и природна изворска вода, која је означена према одредбама наведеног Правилника из става

- (1) овог члана, може бити у промету 18 мјесеци од дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 45.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 52/10

21. јануара 2010. године

Сарајево

Председавајући

Савјета министара БиХ

Др **Никола Шпирић**, с. р.

АНЕКС I

ЗАХТЈЕВИ И КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРИМЈЕНУ ДЕФИНИЦИЈЕ ПРИРОДНЕ МИНЕРАЛНЕ И ПРИРОДНЕ ИЗВОРСKE ВОДЕ

Признавање примјене дефиниције природне минералне и природне изворске воде заснива се на основу спроведених испитивања извора природне минералне и природне изворске воде која морају испунити сљедеће захтјеве:

1. Захтјев за геолошка и хидролошка испитивања

- 1.1.** тачан положај изворишта са означеном надморском висином и координатама на карти размјера највише 1:1000;
- 1.2.** детаљан геолошки извјештај о извору и природи земљишта;
- 1.3.** стратиграфија хидрогеолошког слоја;
- 1.4.** опис функционисања водозахвата;
- 1.5.** разграничење подручја или детаљи о другим мјерама заштите извора од загађења.

2. Захтјеви за физичка и физичко-хемијска испитивања

Ова испитивања треба да утврде:

- 2.1.** * капацитет извора воде;
- 2.2.** * температуру воде на извору и температуру околине;
- 2.3.** однос између природе терена и природе и типа минерала у води
- 2.4.** суву материју након сушења на 180°C и 260°C;
- 2.5.** * електричну проводљивост или отпорност са назначеном температуром при којој је извршено мјерење
- 2.6.** * концентрацију водоникових јона (pH воде);
- 2.7.** радиоактиолошка својства на извору
- 2.8.** по потреби, однос изотопа у води: кисеоник (¹⁶O -¹⁸O) и водоник (протон ¹H, деутеријум ²H, трицијум ³H)

3. Захтјеви за органолептичка својства

- 3.1.** * изглед (боја, замућеност), мирис и окус воде на мјесту експлоатације.

4. Захтјеви за хемијска испитивања

испитивање хемијског састава природне минералне воде обухвата одређивање сљедећих састојака:

4. 1. главни састојци (mg/l)

<i>Катијони</i>	<i>Јединица мјере</i>
натријум	mg/l Na ⁺
калијум	mg/l K ⁺
амонијум	mg/l NH ₄ ⁺
магнезијум	mg/l Mg ²⁺
калцијум	mg/l Ca ²⁺
стронцијум	mg/l Sr ²⁺
гвожђе	mg/l Fe ^{2+/3+}
литијум	mg/l Li ⁺
манган	mg/l Mn ²⁺
баријум	mg/l Ba ²⁺

<i>Анијони</i>	<i>Јединица мјере</i>
флуориди	mg/l F ⁻
хлориди	mg/l Cl ⁻
јодиди	mg/l I ⁻

бромиди	mg/l Br ⁻
цијаниди	mg/l CN ⁻
нитрати	mg/l NO ³⁻
нитрити	mg/l NO ²⁻
сулфати	mg/l SO ²⁻
хидроген-фосфат	mg/l HPO ²⁻
хидроген-карбонат	mg/l HCO ²⁻

4.2. недисоциране материје:

- спојеви силицијума, прерачунати као силицијумова киселина (H₂SiO₃);
- спојеви бора, прерачунати као борна киселина (H₃BO₃);

4.3. растворени гасови:

угљен-диоксид CO₂);

4.4. количина растворених чврстих минералних материја;**4.5. елементи у траговима (мг/л)**

Елементи у траговима	Јединица мјере
берилијум	mg/l Be
борат	mg/l BO ²⁻
бромат	mg/l BrO ⁻
бромид	mg/l Br ⁻
јодид	mg/l J ⁻
кобалт	mg/l Co
калај	mg/l Sn
литијум	mg/l Li ⁺
молибден	mg/l Mo
стронцијум	mg/l Sr
сулфид	mg/l S ²⁻
талијум	mg/l Tl

* Одређивања односно мјерења обављена су на извору приликом узимања узорка воде за остале анализе

4.6. одређене материје природно присутне у природној минералној води које могу бити штетне за здравље људи не смију прелазити наведене вриједности:

Материја	Јединица мјере	Највише дозвољене вриједности за природну минералну воду
антимон	mg/l Sb	0,005
арсен	mg/l As	0,01 (укупно)
бакар	mg/l Cu	1,0
баријум	mg/l Ba	1,0
бор	mg/l B	**
цијаниди	mg/l CN-	0,07
флуориди	mg/l F-	5,0
кадмијум	mg/l Cd	0,003
хром	mg/l Cr	0,05
манган	mg/l Mn	0,5
никл	mg/l Ni	0,02
нитрати	mg/l NO ₃ -	50,0
нитрити	mg/l NO ₂ -	0,1
олово	mg/l Pb	0,01
селен	mg/l Se	0,01
жива	mg/l Hg	0,001

** Највиша дозвољена вриједност за бор биће прописана након прописивања на нивоу ЕУ.

4.7. одређене материје природно присутне у природној изворској води које могу бити штетне за здравље људи не смију прелазити наведене вриједности:

Састојци	Јединица мјерења	Највећа доцпушана концентрација	Најомена
акриламид	µg/l	0,10	1
алуминиј	Al mg/l	0,2	
амониј	NH ₄ ⁺ mg/l	0,50	2
антимон	mg/l Sb	0,005	
арсен	mg/l As	0,01 (укупно)	
бакар	Cu mg/l	2	
бензен	µg/l	1,0	
бензо(а)пирен	µg/l	0,01	
боја		прихватљиво за потрошача и без атипичних промјена	
бор	mg/l B	1	
бромат	µg/l	10,0	
цијаниди	CN µg/l	50,0	
1,2-дихлороетан	µg/l	3,0	
епихлорхидрин	µg/l	0,10	1
електропроводљивост	µC/cm/20°C	2500	10
флуориди	F mg/l	1,5	
кадмиј	mg/l Cd	0,005	
хлориди	Cl mg/l	250,0	10
концентрација водикових јона	pH јединица	6,5-9,5	10 и 11
хром	mg/l Cr	0,05	
манган	Mn µg/l	50,0	
мирис		прихватљиво за потрошача и без атипичних промјена	
замућеност		прихватљиво за потрошача и без атипичних промјена	
натриј	Na mg/l	200,0	
никл	mg/l Ni	0,02	
нитрати	mg/l NO ₃ -	50,0	4
нитрити	mg/l NO ₂ -	0,5	4
олово	mg/l Pb	0,01	3
оскидација	O ₂ mg/l	5,0	12
РАН	µg/l	0,10	сума концентрација специфицираних спојева 8
пестициди појед./укупни	µg/l	0,1/0,5*	5 и 6/5 и 7
селен	mg/l Se	0,01	
сулфати	SO ₄ mg/l	250,0	10
укус		прихватљиво за потрошача и без атипичних промјена	
укупни тетралоретен и трилоретен	µg/l	10,0	сума концентрација специфицираних спојева

ТНМ - укупни	µg/l	100,0	сума концентрација специфицираних спојева 9
ТОС	C mg/l	без абнормалних промјена	13
винилхлорид	µg/l	0,50	1
гвожђе	Fe µg/l	200,0	
жива	mg/l Hg	0,001	

Напомена 1: Вриједност параметара који се односе на концентрацију резидуалног мономера у води израчунатог према спецификацијама максималног отпуштања из одговарајућег полимера у контакту са водом.

Напомена 2: Дозвољена је вриједност амонијака изнад 0,5 мг/л, ако се докаже да је амонијак геолошког поријекла.

Напомена 3: Вриједност за олово мора испунити захтјеве најкасније до 2015. године. До тада параметарска вриједност за олово износи 25 µg/l. Потребно је осигурати да се предузму све одговарајуће мјере ради што већег смањења концентрације олова у природној изворској води, током периода који је потребан за постизање усаглашавања са вриједностима параметра.

Напомена 4: Морају се обезбиједити такви услови да $[нитрати]/50 + [нитрити]/3 \leq 1$, гдје угласте заграде означавају концентрације у мг/л за нитрате (NO₃⁻) и нитрите (NO₂⁻).

Напомена 5: "Пестициди" подразумијевају органске инсектициде, органске хербициде, органске фунгициде, органске нематоциде, органске акарициде, органске алгициде, органске родентициде, органске препарате који спречавају настајање слузи (силмициди), сродне производе (између осталог и регулаторе раста), те њихове релевантне метаболите, разградне и реакцијске продукте. Испитују се само они пестициди за које је вјероватно да ће бити присутни у мјесту коришћења извора.

Напомена 6: Гранична вриједност параметара има посебну вриједност за сваки појединачни пестицид. За алдрин, диелдрен, хептахлор и хептахлор епоксид гранична вриједност је 0,030 µg/l.

Напомена 7: "Пестициди-укупни" подразумијевају збир појединих пестицида квантитативно одређених у поступку праћења.

Напомена 8: Спецификована једињења су: бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г,х,и) перилен, индено-(1,2,3,-цд)пирен.

Напомена 9: Спецификована једињења су: хлороформ, бромформ, дибромохлорметан, бромодихлорметан.

Напомена 10: Вода не смије бити агресивна.

Напомена 11: За природну изворску воду која није газирана, минимална вриједност може бити смањена на 4,5.

Напомена 12: Овај параметар није потребно мјерити ако је параметар ТОС анализиран.

Напомена 13: Овај параметар није потребно мјерити при снабдијевању водом које је мање од 10.000 м³/дан.

4.8. Карактеристике извођења (*) анализа материја из табеле 4.6 и 4.7

Материја	Тачност вриједности параметара у % (Напомена 1)	Прецизност вриједности параметара (Напомена 2)	Граница дејекције у % вриједности параметара (Напомена 3)	Услови	Напомена
акриламид				1	
алуминијум	10	10	10		
амонијум	10	10	10		
антимон	25	25	25		
арсен	10	10	10		
бакар	10	10	10		

баријум	25	25	25		
бензен	25	25	25		
бензо(а)пирен	25	25	25		
бор				види Табелу 4.6	
бромат	25	25	25		
цијаниди	10	10	10		4.
електропроводљивост	10	10	10		
1,2-дихлоретан	25	25	10		
епихлорхидрин				1	
флуориди	10	10	10		
кадмијум	10	10	10		
хлориди	10	10	10		
хром	10	10	10		
манган	10	10	10		
никл	10	10	10		
нитрати	10	10	10		
нитрити	10	10	10		
олово	10	10	10		
оксидација	25	25	10		5
пестициди	25	25	25		6
полициклични ароматични угљоводоници	25	25	25		7
селен	10	10	10		
натријум	10	10	10		
сулфат	10	10	10		
тетрахлоретан	25	25	10		8
трихлоретан	25	25	10		8
укупни трихалометани	25	25	10		7
винил-хлорид				1	
гвожђе	10	10	10		
жива	20	10	20		

(*) Аналитичке методе коришћене за мјерења садржаја материја наведених у Табели 4.6 овог Анекса морају омогућити мјерење најмањих нивоа наведених параметара са одговарајућом тачношћу, прецизношћу и границом детекције. Без обзира на осјетљивост примјењиве методе, резултат се приказује са најмање онолико децималних мјеста са колико је изражена највећа дозвољена вриједност садржаја прописаног у Табели 4.6 овог Анекса.

Контролисати у складу са спецификацијом производа.

Напомена 1. Тачност је системска грешка и представља разлику између средње вриједности већег броја поновљених мјерења и праве вриједности.

Напомена 2. Прецизност је случајна грешка и углавном се изражава као стандардна девијација (унутар серије мјерења и између њих) расипања резултата око средње вриједности. Прихватљива прецизност је двострука вриједност стандардне девијације.

Напомена 3. Граница детекције је:

- трострука вриједност стандардне девијације природног узорка који садржи ниску концентрацију тог параметра, или
- петострука вриједност стандардне девијације слијепе пробе.

Напомена 4. Методом се мора одредити укупни цијанид у свим облицима.

Напомена 5. Оксидација се изводи: 10 минута на 100°C у киселим условима, уз употребу перманганата.

Напомена 6. Вриједности из табеле вриједности за сваки поједини пестицид. Ако се граница детекције у овом тренутку не

може достићи, треба свим средствима настојати достићи предложену границу детекције.

Напомена 7. Карактеристике спровођења испитивања важе за поједина једињења од 25% вриједности наведених у Табели 4.6.

Напомена 8. Карактеристике спровођења испитивања вриједне за поједина једињења од 50% вриједности наведених у Табели 4.6

pH - вриједност мора бити одређивана испитним методама са одговарајућим подручјем мјерења, тачношћу 0,2 pH јединице и прецизношћу 0,2 pH јединице.

5. Критеријуми за микробиолошка испитивања на извору:

Ове испитивања морају утврдити:

5.1. одсуство паразита и патогених микроорганизама;

5.2. квантитативно одређивање броја колонија које је могуће поново оспособити, а које су индикатори фекалног загађења:

а) одсуство бактерија *Escherichia coli* и осталих колиформних бактерија у 250 ml на температури 37°C и 44,5°C,

б) одсуство фекалних стрептокока у 250 ml,

ц) одсуство сулфиторедукујућих спорулирајућих анаеробних бактерија у 50 ml,

д) одсуство бактерије *Pseudomonas aeruginosa* у 250 ml,

5.3. одређивања укупног броја колонија, способних за размножавање по милилитру воде:

а) при 20 - 22°C у 72 сата на хранљивом агару или мјешавини агар-желатин;

б) при 37°C у 24 сата на хранљивом агару.

6. Захтјеви за фармаколошка, физиолошка и клиничка испитивања

6.1. Испитивања, која морају бити обављена у складу са научно признатим методама, морају доказати посебна својства природне минералне и природне изворске воде и њихово деловање на људски организам, као што су: диуретичка, гастролошка, пробавна својства, надомјештање потребних минералних материја и друго.

6.2. Утврђивање досљедности и подударана значајног броја клиничких запажања могу, ако то одговара, замијенити анализе из тачке 6.1. Клиничке анализе могу у одговарајућим случајевима замијенити анализе из тачке 6.1. под условом да досљедност и подударана значајног броја запажања омогућава добијање истих резултата.

АНЕКС II

УСЛОВИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ, ПРОИЗВОДЊУ, ПУЊЕЊЕ И ДИСТРИБУЦИЈЕ

(1) Опрема за експлоатацију извора, производњу и пуњење природне минералне и природне изворске воде мора бити постављена тако да се спријечи свака могућност загађења и да се сачувају особине које има природна минерална вода и природна изворска вода на извору.

(2) Сљедећи захтјеви морају бити испуњени:

а) да извор воде и његова околина морају бити заштићени од могућности било каквог загађења;

б) да водозахват, цјевоводи и резервоари који долазе у додир са природном минералном и изворском водом морају бити израђени од материјала, одговарајућих за питку воду, те направљени тако да је онемогућена било каква хемијска, физичко-хемијска или микробиолошка промјена те воде;

ц) да су приликом саме експлоатације, нарочито у погледу уређаја и опреме за прање и пуњење испуњени сви хигијенски захтјеви, што посебно важи за контејнере, који морају бити обрађени или израђени тако да се избјегну штетни ефекти на микробиолошка и хемијска својства природне минералне и природне изворске воде;

д) забрањује се транспорт природне минералне и природне изворске воде у другој амбалажи осим у оној у којој се ставља у промет.

(3) Када се у току експлоатације утврди да природне минералне и природне изворске воде не испуњавају микробиолошка својства из чл.19. и 20. овог Правилника, лице које ради на експлоатацији извора мора одмах прекинути експлоатацију, а посебно поступак пуњења, док се не утврде и отклоне узроци загађења и вода не буде у складу одредбама из чл.19. и 20. овог Правилника.

(4) Надлежни инспекторати ентитета и Брчко Дистрикта, у складу са својим надлежностима и овлашћењима, дужни су спроводити периодичне провјере као би се утврдило да ли:

а) је природна минерална и природна изворска вода у складу са одредбама овог Правилника;

б) лице које врши експлоатацију примјењује одредбе ст. (2) и (3) овог Анекса.

АНЕКС III

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ДОДАТНО ДЕКЛАРИСАЊЕ ИЛИ ОЗНАЧАВАЊЕ

(ознаке својстава које се наводе на декларацији и услови за њихово коришћење)

ИНДИКАЦИЈЕ	КРИТЕРИЈУМИ
Низак садржај минерала	Садржај минералних соли израчунат као фиксна резидуа не већи од 500 mg/l
Веома низак садржај минерала	Садржај минералних соли израчунат као фиксна резидуа не већи од 50 mg/l
Богата са минералним солима	Садржај минералних соли израчунат као фиксна резидуа већи од 1500 mg/l
Садржи бикарбонат	Садржај бикарбоната већи од 600 mg/l
Садржи сулфат	Садржај сулфата већи од 200 mg/l
Садржи хлорид	Садржај хлорида већи од 200 mg/l
Садржи калцијум	Садржај калцијума већи од 150 mg/l
Садржи магнезијум	Садржај магнезијума већи од 50 mg/l
Садржи флуорид	Садржај флуорида већи од 1 mg/l
Садржи гвожђе	Садржај двовалентног гвожђа већи од 1 mg/l
Кисела	Садржај слободног угљен-диоксида већи од 250 mg/l
Садржи натријум	Садржај натријума већи од 200 mg/l
Погодна за припремање хране за дојенчад	—
Погодна за дијету са малом количином натријума	Садржај натријума мањи од 20 mg/l
Може имати лаксативан учинак	—
Може имати диуретички учинак	—

АНЕКС IV

УЗИМАЊЕ УЗОРАКА И МЕТОДЕ ИСПИТИВАЊА

I ПОСТУПАК УЗИМАЊА УЗОРАКА

(1) Узимање узорака изводи се по наведеним стандардима за узимање узорака:

а) воде за пиће и воде која се употребљава за производњу намирница, BAS ISO 5667-5:2000

б) подземне воде NS BAS ISO 5667-11/2003

(2) Паковање, превоз и чување узорака морају се спроводити тако да се очува једнак квалитет узорака од његовог узимања до почетка поступка утврђивања усклађености при чему се поштују сљедећи стандарди:

а) BAS EN 25667-1 Квалитет воде - Узимање узорака (1) упутство за поступак узимања узорака;

б) BAS 25667-2 Квалитет воде - Узимање узорака (2) упутство о техникама узимања узорака;

- ц) BAS EN ISO 5667-3 Квалитет воде - Узимање узорка (3) упутство за чување узорка;
- д) BAS EN 25667:14 Упутство за обезбјеђење квалитета при узимању узорка воде у животној средини и руковању узетим узорцима.
- (3) У случају да је више извора увезано у исти систем, узорак за испитивање узима се на сабирном мјесту.

II ФИЗИЧКЕ, ХЕМИЈСКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ МЕТОДЕ

Параметар	Јединица	Изражено	Врста методе	Врста стандарда
температура ваздуха	°C		EL	DIN 38404-4
температура воде	°C		EL	DIN 38404-4
електрична проводљивост (25°C)	µS/cm		EL	BAS EN 27888
редокс потенцијал	mV		EL	BAS DIN 38404-6
pH	jed.	pH	EL	BAS ISO 10523/002
боја	m ⁻¹		SPEK	BAS EN ISO 7887
замућеност	NTU		TUR	BAS EN ISO 7027
суви остатак	mg/l		GR	BAS DIN 38409-1
амониј (укупни)	mg/l	NH ₄	ISE, SPEK	BAS ISO 7150/1 BAS ISO 7150/2
нитрит	mg/l	NO ₂ ⁻	SPEK	BAS EN 26777
нитрат	mg/l	NO ₃ ⁻	IC; SPEK,	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 7890/1
сулфат	mg/l	SO ₄ ²⁻	IC; SPEK; TUR; GR	BAS EN ISO 10304
хлорид	mg/l		IC; VOL	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 9297
бромид	mg/l	Br ⁻	ICP/MS, IC	BAS EN ISO 10304-1
јодид	mg/l	I ⁻	ICP/MS, IC	DIN 38406-29
флуорид	mg/l	F ⁻	ISE HPLC; SPEK	BAS ISO 10359-1 BAS EN ISO 10304-1 EPA 7000
цијаниди	mg/l	CN ⁻	SPEK	BAS ISO 6703-2 BAS ISO 6703-3
фосфат (укупни)	mg/l	PO ₄ ³⁻	SPEK	BAS ISO 6878
ортофосфати	mg/l	PO ₄ ³⁻	SPEK IC	BAS ISO 6878 BAS EN ISO 10304-1
силикат	mg/l	SiO ₂	ICP/MS; SPEK	DIN 38406-29
калцијум	mg/l	Ca ²⁺	VOL IC	BAS ISO 6059 BAS EN ISO 14911
магнезијум	mg/l	Mg ²⁺	VOL IC	BAS ISO 6059 EN ISO 14911
натријум	mg/l	Na ⁺	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1; 9964-2; 9964-3 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
калијум	mg/l	K ⁺	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
манган	mg/l	Mn ²⁺	ICP/MS ETAAS; SPEK	BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 14911 BAS EN ISO 6333 EPA 7000

гвожђе	mg/l	Fe ²⁺	ICP/MS ETAAS SPEK	BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 6333 EPA 7000
хидрогенкарбонат	mg/l	HCO ₃ ⁻	VOL	BAS EN ISO 9963
сулфид	mg/l	S ²⁻	SPEK	BAS ISO 10530 BAS EN ISO 9963-2
карбонати	mg/l	CO ₃ ²⁻	VOL	DIN 38409-7 BAS EN ISO 9963-2
бор	mg/l	B	ICP/MS SPEK	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9390
алуминијум	mg/l	Al	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EN ISO 12020 EPA 7000
антимон	mg/l	Sb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
арсен	mg/l	As	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 11969 EPA 7000
бакар	mg/l	Cu	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
баријум	mg/l	Ba	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
берилијум	mg/l	Be	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
цинк	mg/l	Zn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 8288 EPA 7000
кадмијум	mg/l	Cd	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 5961 EPA 7000
кобалт	mg/l	Co	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
коситар	mg/l	Sn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
литијум	mg/l	Li	ICP/MS FAAS IC	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000 BAS ISO 14911
хром (укупни)	mg/l	Cr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN 1233
молибден	mg/l	Mo	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000

никл	mg/l	Ni	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000
селен	mg/l	Se	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9965 EPA 7000
сребро	mg/l	Ag	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
стронцијум	mg/l	Sr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
олово	mg/l	Pb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000
ванадијум	mg/l	Va	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
уран	mg/l	U	ICP/MS	DIN 38406-29
жива	mg/l	Hg	AAS-HP ICP/MS Fluores метода обогаћења амалгами- рањем	ISO 5666 NS BAS ISO 5666 BAS EN 1483 NS BAS EN 1356 BAS ISO 16590

Легенда:**EL** - електрометријско мјерење**TUR** - турбидиметријско мјерење**SPEK** - спектрофотометријско мјерење**GR** - гравиметријско мјерење**VOL** - волуметријско одређивање**IC** - јонска хроматографија**FAAS** - атомска апсорпцијска спектрометрија, пламена техника**AAS HP** - атомска апсорпцијска спектрометрија, техника хладних пара**AAS** - атомска апсорпцијска спектрометрија**GC/EC** - плинска хроматографија са детектором на захват електрона**ISE** - јонско селективна метода**ICP/MS** - индуктивно склопљена плазма и масено селективни детектор**HPLC** - течна хроматографија**ETAAS**-електротермална атомска апсорпцијска спектрофотометрија**GC/EC**-гасна хроматографија са ECD детектором

Преузети босанскохерцеговачки стандарди кориснику су доступни на Институту за стандардизацију Босне и Херцеговине.

III МИКРОБИОЛОШКЕ МЕТОДЕ

Параметар	Стандард метода
<i>Escherichia coli</i>	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBV
колиформне бактерије	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBV
ентерококе	BAS ISO 7899-2
<i>Clostridium perfringens</i>	BAS EN 26461-1:2003; EN 26461-2:2003 (EN 26461-2:1993 ITD* ISO 6461-2:1986 ITD)
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	BAS EN ISO 12780

укупан број микроорганизама на 22°C	BAS EN ISO 6222
укупан број микроорганизама на 37°C	BAS EN ISO 6222

АНЕКС V**ОБРАЗАЦ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ ПРИРОДНЕ МИНЕРАЛНЕ/ПРИРОДНЕ ИЗВОРСКЕ ВОДЕ****БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА****САВЈЕТ МИНИСТАРА**

Агенција за безбједност хране БиХ

Улица др Анте Старчевића бб

88000 Мостар

Тел:036/ 397-217; факс: 036/ 397-206

E-mail: agencija@fsa.gov.ba

Попуњава Агенција:	Датум подношења захтјева, класификациона ознака и број:
-----------------------	---

Попуњава подносилац захтјева

1. ЗАХТЈЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ПРИЗНАВАЊА (заокружити):

(а) природне минералне воде

(б) природне изворске воде

2. ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ЗАХТЈЕВА

Произвођач (назив фирме)	
Адреса произвођача (држава, мјесто, улица, кућни број, поштански број, број телефона и телефакса, е-маил адреса)	
Увозник (назив фирме)	
Адреса увозника (држава, мјесто, улица, кућни број, поштански број, број телефона и телефакса, е-маил адреса)	
Трговачки назив производа	
Име извора	
Мјесто коришћења извора	

3. ПОДАЦИ О ПРИЛОЖЕНОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ

Својин и крјинић	Документација
☐	Извјештај о спроведеним истраживањима на извору (члан 10. став (1))
☐	Изјава о планирању спровођења једног или више третмана (чл. 17. и 18.)
☐	За воде које се увозе из државе која није чланица ЕУ, извјештај о анализама након пуњења воде у амбалажу (члан 22.)
☐	Службени документ издат од надлежног органа државе чланице ЕУ (члан 41. став (5))

Потпис подносиоца захтјева